

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 864/2007

2007 m. liepos 11 d.

dėl nesutartinės prievolės taikytinos teisės („Roma II“)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 61 straipsnio c punktą bei 67 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos atsižvelgiant į 2007 m. birželio 25 d. Taikinimo komiteto patvirtintą bendrą tekstą ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Bendrija užsibrėžė tikslą puoselėti bei plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Siekdama progresyviai kurti šią erdvę, Bendrija turėtų priimti tiek priemonių, susijusių su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, turinčiose poveikį kitoms valstybėms, kiek reikia tinkamam vidaus rinkos veikimui užtikrinti.
- (2) Pagal Sutarties 65 straipsnio b punktą šios priemonės turi apimti priemones, kuriomis valstybėse narėse skatinamas įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumas.
- (3) 1999 m. spalio 15 d. ir 16 d. Tampereje įvykusiame susitikime Europos Vadovų Taryba patvirtino teisminių institucijų sprendimų tarpusavio pripažinimo principą kaip teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose pagrindą ir paragino Tarybą bei Komisiją priimti priemonių programą, siekiant įgyvendinti tarpusavio pripažinimo principą.
- (4) 2000 m. lapkričio 30 d. Taryba priėmė bendrą Komisijos ir Tarybos priemonių dėl sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo principo įgyvendinimo programą ⁽³⁾. Programoje priemonės, susijusios su įstatymų kolizijos normų suderinimu, nurodomos kaip priemonės, palengvinančios sprendimų tarpusavio pripažinimą.

- (5) 2004 m. lapkričio 5 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Hagos programoje ⁽⁴⁾ buvo raginama aktyviai dirbti su nesutartinėmis prievolėmis („Roma II“) susijusių kolizinių teisės normų srityje.
- (6) Norint, kad vidaus rinka veiktų tinkamai, reikia, siekiant užtikrinti didesnę ginčų baigties nuspėjamumą, tikrumą dėl taikytinos teisės ir laisvą teismo sprendimų judėjimą, kad valstybių narių kolizinėse teisės normose būtų daroma nuoroda į tos pačios valstybės narės teisę, neatsižvelgiant į tai, kurios šalies teisme iškelta byla.
- (7) Šio reglamento dalykinė taikymo sritis ir nuostatos turėtų būti suderintos su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo ⁽⁵⁾ („Briuselis I“) ir su dokumentais, reglamentuojančiais sutartinės prievolės taikytinos teisės klausimus.
- (8) Šis reglamentas turėtų būti taikomas neatsižvelgiant į teismo, kuriam pateiktas ieškinys, pobūdį.
- (9) Ieškiniams, kylantiems dėl *acta iure imperii*, turėtų būti priskiriami ieškiniai prieš valstybės vardu veikiančius tarnautojus ir dėl valdžios institucijų atsakomybės už veiksmus, įskaitant viešai paskirtų pareigūnų atsakomybę. Todėl šiems klausimams šis reglamentas neturėtų būti taikomas.
- (10) Šeimos santykiai turėtų apimti vertikalios linijos giminystę, santuoką, ir horizontalios linijos giminystę. 1 straipsnio 2 dalies nuoroda į santykius, kurie turi panašias pasekmes kaip santuoka ir kiti šeimos santykiai, turėtų būti aiškinama pagal valstybės narės, kurios teismui pateiktas ieškinys, teisę.
- (11) Nesutartinės prievolės sąvoka valstybėse narėse skiriasi. Todėl šiame reglamente nesutartinė prievolė turėtų būti suprantama kaip savarankiška sąvoka. Šiame reglamente nustatytos kolizinės teisės normos taip pat turėtų apimti nesutartinės prievolės, atsirandančias dėl atsakomybės be kaltės.
- (12) Taikytina teisė taip pat turėtų reglamentuoti teismo/veiksmo, leidžiančio patraukti atsakomybėn delikto atvejų, klausimą.

⁽¹⁾ OL C 241, 2004 9 28, p. 1.

⁽²⁾ 2005 m. liepos 6 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 157 E, 2006 7 6, p. 371), 2006 m. rugsėjo 25 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 289 E, 2006 11 28, p. 68) ir 2007 m. sausio 18 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2007 m. liepos 10 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija ir 2007 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL C 12, 2001 1 15, p. 1.

⁽⁴⁾ OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

⁽⁵⁾ OL L 12, 2001 1 16, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1791/2006 (OL L 363, 2006 12 20, p. 1).

- (13) Vienodų normų, nesvarbu, kokią teisę jose nurodoma taikyti, taikymas gali užtikrinti, kad Bendrijoje konkurencija tarp bylos šalių nebūtų iškraipoma.
- (14) Teisinio tikrumo reikalavimas ir būtinybė vykdyti teisingumą atskirais atvejais yra esminės teisingumo erdvės dalys. Šiame reglamente numatyti šiems tikslams pasiekti tinkamiausi siejantys veiksniai. Todėl šiame reglamente nustatoma bendra taisyklė ir specialios taisyklės, o tam tikrose nuostatose – „išvengimo sąlyga“, leidžianti nukrypti nuo šių taisyklių, kai iš visų bylos aplinkybių yra aišku, kad deliktas yra akivaizdžiai labiau susijęs su kita šalimi. Taigi šiomis taisyklėmis sukuriamas lanksti kolizinių teisės normų sistema. Be to, jomis suteikiama galimybė teismui, kuriame iškelta byla, tinkamai išnagrinėti atskiras bylas.
- (15) Nors beveik visose valstybėse narėse nesutartinėms prievolėms paprastai taikomas *lex loci delicti commissi* principas, tačiau šio principo taikymas praktikoje, kai bylos elementai susiję su keliomis šalimis, skiriasi. Tai sukelia netikrumą dėl taikytinos teisės.
- (16) Vienodos normos turėtų padidinti galimybes numatyti teismo sprendimus ir užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp traukiamų atsakomybės asmenų bei žalą patyrusių asmenų interesų. Susiejimas su šalimi, kurioje atsirado tiesioginė žala (*lex loci damni*), išlaiko teisingą pusiausvyrą tarp žalą sukėlusio asmens bei žalą patyrusio asmens interesų ir atitinka šiuolaikinę civilinės atsakomybės sampratą bei atsakomybės be kaltės sistemų raidą.
- (17) Taikytina teisė turėtų būti nustatoma remiantis tuo, kur atsirado žala, neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje ar šalyse galėjo atsirasti netiesioginių pasekmių. Todėl asmeniui ar turtui padarytos žalos atveju šalis, kurioje atsirado žala, turėtų būti šalis, kurioje atitinkamai asmens patyrė žalą ar buvo padaryta žala turtui.
- (18) Šio reglamento bendra taisyklė turėtų būti 4 straipsnio 1 dalyje numatyta *lex loci damni*. 4 straipsnio 2 dalį reikėtų aiškinti kaip šio bendro principo išimtį, kurios pagrindu atsiranda ypatingas susiejimas tada, kai šalių įprastinė gyvenamoji vieta yra toje pačioje šalyje. 4 straipsnio 3 dalį reikėtų suprasti kaip 4 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo „išvengimo sąlygą“, kai iš visų bylos aplinkybių yra aišku, kad deliktas yra akivaizdžiai labiau susijęs su kita šalimi.
- (19) Specialių deliktų atvejais, kai bendra taisyklė neužtikrina galimybės rasti tinkamą interesų pusiausvyrą, turėtų būti nustatytos konkrečios taisyklės.
- (20) Atsakomybės už žalą dėl netinkamos kokybės produktų srityje kolizinėmis teisės normomis turėtų būti siekiama šių tikslų: teisingo rizikos, būdingos šiuolaikinei visuomenei, kurioje yra aukštas technologijų naudojimo lygis, paskirstymo, vartotojų sveikatos apsaugos, inovacijų skatinimo, neiškraipytos konkurencijos užtikrinimo ir prekybos palengvinimo. Atsižvelgiant į šiuos tikslus, kelių pakopų siejančių veiksmų sistemos sukūrimas, numatant nuspėjamumo nuostatą, yra pusiausvyrą užtikrinantis sprendimas. Pirmiausia reikia atsižvelgti į šalies, kurioje yra žalą patyrusio asmens įprastinė gyvenamoji vieta žalos atsiradimo metu, teisę, jei produktas buvo parduodamas toje šalyje. Į kitus pakopų elementus atsižvelgiama tada, kai produktas nebuvo parduodamas toje šalyje, nepažeidžiant 4 straipsnio 2 dalies ir akivaizdžiai glaudesnio ryšio su kita šalimi galimybės.
- (21) 6 straipsnio speciali taisyklė nėra 4 straipsnio 1 dalies bendros taisyklės išimtis, bet veikiau jos paaiškinimas. Nesąžiningos konkurencijos bylose kolizinės teisės normos turėtų apsaugoti konkurentus, vartotojus ir plačiąją visuomenę ir užtikrinti tinkamą rinkos ekonomikos veikimą. Susiejimas su šalies, kurioje konkurenciniams ryšiams ar bendriems vartotojų interesams yra arba gali būti padarytas poveikis, teise paprastai atitinka šiuos tikslus.
- (22) 6 straipsnio 3 dalyje minimos dėl konkurencijos apribojimo atsirandančios nesutartinės prievolės turėtų apimti ir nacionalinės, ir Bendrijos konkurencijos teisės pažeidimus. Tokioms nesutartinėms prievolėms taikytina teisė turėtų būti šalies, kurios rinka yra arba gali būti paveikta. Tais atvejais, kai rinka yra arba gali būti paveikta daugiau nei vienoje šalyje, ieškovas tam tikromis aplinkybėmis turėtų turėti galimybę pasirinkti savo ieškinyje remtis teismo, kuriame iškelta byla, teise.
- (23) Šiame reglamente konkurencijos ribojimo sąvoka turėtų apimti draudimus dėl įmonių susitarimų, įmonių asociacijų sprendimų bei suderintų veiksmų, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas valstybėje narėje ar vidaus rinkoje, taip pat draudimus dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi valstybėje narėje ir vidaus rinkoje, kai tokie susitarimai, sprendimai, suderinti veiksmai ar piktnaudžiavimas draudžiami pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius arba valstybės narės teisę.
- (24) „Žala aplinkai“ turėtų reikšti gamtos ištekliaus, pavyzdžiui, vandens, žemės ar oro, neigiamą pasikeitimą, to gamtos ištekliaus atliekamos funkcijos kito gamtos ištekliaus ar visuomenės naudai pablogėjimą arba gyvųjų organizmų įvairovės sumažėjimą.

- (25) Žalos aplinkai atveju EB sutarties 174 straipsniu, kuriame numatyta, kad turėtų būti siekiama aukšto lygio apsaugos, grindžiamos atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad atlygina teršėjas, visiškai pateisinamas diskriminuojančio principo taikymas žalą patyrusio asmens naudai. Klausimas, kada žalos atlyginimo reikalaujantis asmuo gali pasirinkti taikytiną teisę, turėtų būti nustatomas pagal teismo, kuriam pateiktas ieškinys, teisę.
- (26) Intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo atvejais turėtų būti taikomas visuotinai pripažintas *lex loci protectionis* principas. Šiame reglamente sąvoka „intelektinės nuosavybės teisės“ turėtų būti aiškinama, kad ji apima, pavyzdžiui, autorių teises, gretutines teises, duomenų bazių apsaugos *sui generis* teisę ir pramoninės nuosavybės teises.
- (27) Kolektyvinių veiksmų, pavyzdžiui streikų ar lokautų, tiksli sąvoka įvairiose valstybėse narėse skiriasi ir jie yra reglamentuojami kiekvienos valstybės narės vidaus teisės normomis. Todėl šiame reglamente laikomasi pagrindinio principo, kad turėtų būti taikoma šalies, kurioje atliekamas kolektyvinis veiksmas, teisė siekiant apsaugoti darbuotojų ir darbdavių teises ir pareigas.
- (28) 9 straipsnio speciali taisyklė dėl kolektyvinių veiksmų nepažeidžia sąlygų, susijusių su tokių veiksmų atlikimu pagal nacionalinę teisę, ir nepažeidžia profesinių sąjungų ar darbuotojams atstovaujančių organizacijų teisinio statuso, kaip numatyta valstybių narių teisėje.
- (29) Specialios taisyklės turėtų būti numatytos tais atvejais, kai žalos priežastis yra kitas veiksmas negu deliktas, pavyzdžiui, nepagrįstas praturtėjimas, *negotiorum gestio* ir *culpa in contrahendo*.
- (30) Šiame reglamente *culpa in contrahendo* yra savarankiška sąvoka ir neturėtų būti aiškinama pagal nacionalinę teisę. Ji turėtų apimti pareigos atskleisti informaciją pažeidimą ir derybų dėl sutarties nutrūkimą. 12 straipsnis taikomas tik nesutartinėms prievolėms, kurios yra tiesiogiai susijusios su šalių bendravimu prieš sutarties sudarymą. Tai reiškia, kad jeigu derybų dėl sutarties metu asmuo patiria sveikatos sužalojimą, turėtų būti taikomas 4 straipsnis arba kitos atitinkamos šio reglamento nuostatos.
- (31) Siekiant gerbti šalių autonomijos principą ir sustiprinti teisinį tikrumą, šalims turėtų būti leidžiama pasirinkti nesutartinėms prievolėms taikytiną teisę. Šis pasirinkimas turėtų būti aiškiai išreikštas arba turėtų būti pakankamai aiškus iš konkretaus atvejo aplinkybių. Nustatydamas susitarimo egzistavimą, teismas privalo gerbti šalių ketinimus. Apsauga turėtų būti teikiama silpnosioms šalims, nustatant tam tikras pasirinkimo sąlygas.
- (32) Atsižvelgiant į viešąjį interesą valstybių narių teismams galima suteikti galimybę ypatingais atvejais taikyti išimtis, susijusias su viešąja tvarka ir viršesnėmis imperatyviomis nuostatomis. Visų pirma, pagal šį reglamentą pasirinktos teisės nuostatos taikymas, dėl kurio būtų priteistas pernelyg didelis nekompensacinio pobūdžio atgrasomųjų arba baudinių nuostolių atlyginimas, gali būti laikomas prieštaraujančiu bylos nagrinėjimo vietos valstybės viešajai tvarkai, priklausomai nuo bylos aplinkybių ir bylų nagrinėjančio teismo valstybės narės teisinės tvarkos.
- (33) Atsižvelgiant į galiojančias nacionalines taisykles dėl nukentėjusiesiems kelių eismo įvykiuose skiriamos kompensacijos, teismas, kuriame iškelta byla, nustatydamas žalos atlyginimo dydį sveikatos sužalojimo atveju tais atvejais, kai įvykis įvyksta kitoje valstybėje nei ta, kurioje yra nukentėjusiojo įprastinė gyvenamoji vieta, turėtų atsižvelgti į visas konkretaus nukentėjusiojo atitinkamas faktines aplinkybes, visų pirma į faktines vėlesnės priežiūros ir medicininės pagalbos išlaidas.
- (34) Siekiant teisingai suderinti šalių interesus, turi būti atsižvelgta, kiek įmanoma, į valstybėje, kurioje buvo atlikta žalą sukėlusį veiką, galiojančias saugumo ir elgesio taisykles, net ir tuo atveju, kai nesutartinei prievolei yra taikytina kitos valstybės teisė. Sąvoką „saugumo ir elgesio taisyklės“ reikėtų aiškinti kaip susijusią su visomis taisyklėmis, koku nors būdu susijusiomis su saugumu ir elgesiu, įskaitant, pavyzdžiui, saugaus eismo taisykles nelaimingo atsitikimo atveju.
- (35) Reikėtų vengti kolizinių teisės normų išsklaidymo keliuose dokumentuose ir šių normų skirtumų. Tačiau šis reglamentas nepanaikina galimybės įtraukti su nesutartinėmis prievolėmis susijusias kolizines teisės normas į Bendrijos teisės nuostatas, susijusias su konkrečiais dalykais.

Šis reglamentas neturėtų daryti poveikio kitų dokumentų, kuriuose nustatomos taisyklės, kuriomis siekiama prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo, taikymui tiek, kiek jie negali būti taikomi kartu su teise, nustatyta pagal šio reglamento taisykles. Pagal šio reglamento taisykles pasirinktos taikytinos teisės nuostatos taikymas neturėtų riboti prekių ir paslaugų, kurias reglamentuoja Bendrijos dokumentai, pavyzdžiui, 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) ⁽¹⁾, laisvo judėjimo.

⁽¹⁾ OL L 178, 2000 7 17, p. 1.

- (36) Valstybių narių priimtų tarptautinių įsipareigojimų laikymasis reiškia, kad šis reglamentas neturi įtakos tarptautinėms konvencijoms, kuriose dalyvauja viena ar kelios valstybės narės, tuo metu, kai šis reglamentas priimamas. Siekdamą užtikrinti didesnę prieinamumą prie šių taisyklių, Komisija, remdamasi valstybių narių perduota informacija, paskelbs atitinkamų konvencijų sąrašą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
- (37) Komisija pateiks pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl procedūrų ir sąlygų, pagal kurias atskirais ir išimtiniais atvejais valstybės narės turėtų teisę vesti derybas su trečiosiomis šalimis dėl susitarimų dėl atskirų sektorių klausimų, į kuriuos būtų įtrauktos nuostatos dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės, ir savo vardu tokius susitarimus sudaryti.
- (38) Kadangi šio reglamento tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šio reglamento masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tamė straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
- (39) Pagal protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 3 straipsnį Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant ir taikant šį reglamentą.
- (40) Pagal protokolo dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis jai nėra privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Įstatymų kolizijos atvejais šis reglamentas taikomas nesutartinėms prievolėms civiliniuose ir komerciniuose santykiuose. Šis reglamentas visų pirma netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėse bylose arba iškilus valstybės atsakomybės už veiksmus ir neveikimą vykdančios valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*) klausimui.

2. Šis reglamentas netaikomas:

- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms iš šeimos santykių ir santykių, kurie pagal jiems taikytiną teisę laikomi turinčiais panašias pasekmes, įskaitant išlaikymo prievoles;
- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms iš sutuoktinių turto režimo, turto režimo, susijusio su santykiais, kurie pagal jiems taikytiną teisę laikomi turinčiais panašias pasekmes kaip ir santuoka, testamentai ir paveldėjimas;
- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms pagal įsakovuosius vekselius, čekius ir paprastuosius vekselius bei kitus apyvartinius dokumentus tiek, kiek tos prievolės pagal tokius kitus apyvartinius dokumentus atsiranda dėl jų apyvartaus pobūdžio;
- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms iš bendrovių ar kitų juridinių ar juridinio asmens statuso neturinčių subjektų teisės, pavyzdžiui bendrovių ar kitų juridinių ar juridinio asmens statuso neturinčių subjektų steigimo registruojant ar kitais būdais, jų teisnumo, vidaus struktūros arba likvidavimo ir nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms iš asmeninės darbuotojų ir dalyvių atsakomybės už bendrovės arba kito minėto subjekto įsipareigojimus, ir asmeninės įstatymais numatytą apskaitos dokumentų auditą atliekančių auditorių atsakomybės bendrovės ar jos dalyvių atžvilgiu;
- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms iš patikėtojo, patikėtinio ir naudos gavėjo santykių, susijusių su savanoriškai nustatyta patikėjimo teise;
- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl branduolinės žalos;
- nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl privataus gyvenimo ir su asmeniu susijusių teisių pažeidimo, įskaitant garbės ir orumo įžeidimą.

3. Šis reglamentas netaikomas įrodymams ir procesui, nepažeidžiant 21 ir 22 straipsnių.

4. Šiame reglamente „valstybė narė“ – bet kuri valstybė narė, išskyrus Daniją.

2 straipsnis

Nesutartinės prievolės

1. Šiame reglamente žala apima visas pasekmes, atsirandančias dėl delikto, nepagrįsto praturtėjimo, *negotiorum gestio* arba *culpa in contrahendo*.

2. Šis reglamentas taip pat taikomas nesutartinėms prievolėms, kurios gali atsirasti.

3. Visos nuorodos šiame reglamente į:
- a) žalą sukėlusį įvykį – apima žalą sukeliančius įvykius, kurie gali įvykti; ir
 - b) žalą – apima žalą, kuri gali atsirasti.

3 straipsnis

Visuotinis taikymo pobūdis

Šiame reglamente nurodyta teisė taikoma net tuo atveju, kai ši teisė nėra valstybės narės teisė.

II SKYRIUS

DELIKTAI

4 straipsnis

Bendra taisyklė

1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, iš delikto atsirandančiai nesutartinėi prievolei taikoma tos šalies teisė, kurioje atsirado žala, neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje įvyko žalą sukėlęs įvykis ir neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje ar šalyse atsirado netiesioginių to įvykio pasekmių.
2. Tačiau jei abiejų asmenų – traukiamo atsakomybės asmens ir žalą patyrusio asmens – įprastinės gyvenamosios vietos žalos atsiradimo metu yra toje pačioje šalyje, taikoma tos šalies teisė.
3. Jeigu pagal visas bylos aplinkybes yra aišku, kad deliktas yra akivaizdžiai glaudžiau susijęs su kita nei 1 ar 2 dalyse nurodyta šalimi, taikoma tos kitos šalies teisė. Akivaizdžiai glaudesnis ryšys su kita šalimi gali būti pagrįstas visų pirma remiantis prieš tai jau egzistuojančiais santykiais tarp šalių, pavyzdžiui, su konkrečiu deliktu glaudžiai susijusia sutartimi.

5 straipsnis

Atsakomybė už produktus

1. Nepažeidžiant 4 straipsnio 2 dalies, dėl produkto sukeltos žalos atsirandančioms nesutartinėms prievolėms taikoma:
 - a) šalies, kurioje yra žalą patyrusio asmens įprastinė gyvenamoji vieta žalos atsiradimo metu, teisė, jei produktas buvo parduodamas toje šalyje; arba, jei ši sąlyga netenkinama;
 - b) šalies, kurioje produktas buvo įgytas, teisė, jei produktas buvo parduodamas toje šalyje; arba, jei ši sąlyga netenkinama;

- c) šalies, kurioje atsirado žala, teisė, jei produktas buvo parduodamas toje šalyje.

Tačiau jei traukiamas atsakomybės asmuo pagrįstai negalėjo numatyti, kad produktas ar tos pačios rūšies produktas parduodamas šalyje, kurios teisė taikoma pagal a, b ar c punktus, taikoma tos šalies, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, teisė.

2. Jeigu pagal visas bylos aplinkybes yra aišku, kad deliktas yra akivaizdžiai glaudžiau susijęs su kita nei 1 dalyje nurodyta šalimi, taikoma tos kitos šalies teisė. Akivaizdžiai glaudesnis ryšys su kita šalimi gali būti pagrįstas visų pirma remiantis prieš tai jau egzistuojančiais santykiais tarp šalių, pavyzdžiui, su konkrečiu deliktu glaudžiai susijusia sutartimi.

6 straipsnis

Nesąžininga konkurencija ir konkurencijos laisvę ribojantys veiksmai

1. Dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų atsirandančioms nesutartinėms prievolėms taikoma šalies, kurioje konkurencijoms ryšiams ar bendriems vartotojų interesams yra arba gali būti padarytas poveikis, teisė.
2. Jei nesąžiningos konkurencijos veiksmai turi įtakos tik konkretaus konkurento interesams, taikomas 4 straipsnis.
3.
 - a) Dėl konkurencijos apribojimo atsirandančioms nesutartinėms prievolėms taikoma šalies, kurioje atsirado arba gali atsirasti poveikis rinkai, teisė.
 - b) Kai poveikis rinkai atsirado arba gali atsirasti daugiau nei vienoje šalyje, žalos atlyginimo reikalaujantis asmuo, kuris kelia bylą atsakovo gyvenamosios vietos teisme, gali kaip alternatyvą pasirinkti grįžti savo ieškinį teismo, kuriame iškelta byla, teise, su sąlyga, kad tos valstybės narės rinkai tiesiogiai ir pastebimai daromas poveikis dėl konkurencijos apribojimo, dėl kurio atsiranda nesutartinė prievolė, kuria grindžiamas ieškinys; kai ieškovas kelia bylą, laikydamasis taikomų jurisdikcijos taisyklių, daugiau nei vienam atsakovui tame teisme, jis gali pasirinkti, ar ieškinį grįžti to teismo teise, tik jei konkurencijos apribojimas, dėl kurio iškeltas ieškinys kiekvienam iš atsakovų, turi tiesioginio ir pastebimo poveikio taip pat ir to teismo vietos valstybės narės rinkai.
4. Nuo pagal šį straipsnį nustatytos taikytinos teisės negalima nukrypti susitarimu pagal 14 straipsnį.

7 straipsnis

Žala aplinkai

Nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl žalos aplinkai ar dėl tokios žalos atsiradusios žalos asmeniui ar turtui, taikoma pagal 4 straipsnio 1 dalį nustatyta teisė, nebent žalos atlyginimo reikalaujantis asmuo nuspręstų savo ieškinį pagrįsti tos šalies, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis, teise.

8 straipsnis

Intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas

1. Nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo, taikoma šalies, kurioje reikalaujama apsaugos, teisė.

2. Nesutartinių prievolių, atsirandančių dėl vieningo pobūdžio Bendrijos intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo, atveju klausimams, kurie neregamentuojami atitinkamu Bendrijos aktu, taikoma šalies, kurioje buvo įvykdyti teisės pažeidžiantys veiksmai, teisė.

3. Nuo pagal šį straipsnį nustatytos taikytinos teisės negalima nukrypti susitarimu pagal 14 straipsnį.

9 straipsnis

Kolektyviniai veiksmai

Nepažeidžiant 4 straipsnio 2 dalies, nesutartinėms prievolėms, susijusioms su darbuotojo, darbdavio ar jų profesiniams interesams atstovaujančių organizacijų atsakomybe, atsirandančioms dėl žalos, padarytos dėl vykstančio ar įvykusio kolektyvinio veiksmo, taikoma šalies, kurioje yra ar bus atliekamas kolektyvinis veiksmas, teisė.

III SKYRIUS

NEPAGRĮSTAS PRATURTĖJIMAS, NEGOTIORUM GESTIO IR CULPA IN CONTRAHENDO

10 straipsnis

Nepagrįstas praturtėjimas

1. Jei nesutartinės prievolės, atsirandančios dėl nepagrįsto praturtėjimo, įskaitant neteisingai gautų sumų mokėjimus, yra susijusios su tarp šalių egzistuojančiu santykiu, pavyzdžiui, su tuo nepagrįstu praturtėjimu glaudžiai susijusia sutartimi ar deliktu, toms prievolėms taikoma ši santykių reglamentuojanti teisė.

2. Jei taikytina teisė negali būti nustatyta pagal 1 dalį ir tuo metu, kai įvyko nepagrįstą praturtėjimą sukėlus įvykis, šalių įprastinės gyvenamosios vietos buvo toje pačioje šalyje, taikoma tos šalies teisė.

3. Jei taikytina teisė negali būti nustatyta pagal 1 ar 2 dalis, taikoma šalies, kurioje buvo nepagrįstai praturtėta, teisė.

4. Jeigu pagal visas bylos aplinkybes yra akivaizdu, kad dėl nepagrįsto praturtėjimo atsirandančios nesutartinės prievolės yra akivaizdžiai glaudžiau susijusios su kita nei 1, 2 ir 3 dalyse nurodyta šalimi, taikoma tos kitos šalies teisė.

11 straipsnis

Negotiorum gestio

1. Jei nesutartinės prievolės, atsirandančios dėl be tinkamo pavedimo atliktų veiksmų, susijusių su kito asmens reikalais, yra susijusios su tarp šalių egzistuojančiu santykiu, pavyzdžiui, su tomis nesutartinėmis prievolėmis glaudžiai susijusia sutartimi ar deliktu, toms prievolėms taikoma ši santykių reglamentuojanti teisė.

2. Jei taikytina teisė negali būti nustatyta pagal 1 dalį ir tuo metu, kai įvyko žalą sukėlus įvykis, šalių įprastinės gyvenamosios vietos buvo toje pačioje šalyje, taikoma tos šalies teisė.

3. Jei taikytina teisė negali būti nustatyta pagal 1 ir 2 dalis, taikoma šalies, kurioje buvo atliktas veiksmas, teisė.

4. Jeigu pagal visas bylos aplinkybes yra aišku, kad dėl be tinkamo įgaliojimo atliktų veiksmų, susijusių su kito asmens reikalais, atsirandančios nesutartinės prievolės yra akivaizdžiai glaudžiau susijusios su kita nei 1, 2 ir 3 dalyse nurodyta šalimi, taikoma tos kitos šalies teisė.

12 straipsnis

Culpa in contrahendo

1. Nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl šalių bendravimo prieš sutarties sudarymą, neatsižvelgiant į tai, ar sutartis faktiškai buvo sudaryta, taikoma teisė, kuri taikoma arba kuri būtų taikoma sutarčiai, jei ji būtų buvusi sudaryta.

2. Jeigu taikytina teisė negali būti nustatyta pagal 1 dalį:

a) taikoma šalies, kurioje atsirado žala, teisė, nepriklausomai nuo to, kurioje šalyje įvyko žalą sukėlus įvykis, ir neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje ar šalyse atsirado to įvykio netiesioginių pasekmių; arba

b) jeigu tuo metu, kai įvyko žalą sukėlus įvykis, šalių įprastinės gyvenamosios vietos buvo toje pačioje šalyje, taikoma tos šalies teisė; arba

c) jeigu pagal visas bylos aplinkybes yra aišku, kad dėl šalių bendravimo prieš sutarties sudarymą atsirandančios nesutartinės prievolės yra akivaizdžiai glaudžiau susijusios su kita nei a ir b punktuose nurodyta šalimi, taikoma tos kitos šalies teisė.

13 straipsnis

8 straipsnio taikomumas

Šiame skyriuje 8 straipsnis taikomas dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo atsirandančioms nesutartinėms prievolėms.

IV SKYRIUS

PASIRINKIMO LAISVĖ

14 straipsnis

Pasirinkimo laisvė

1. Šalys gali susitarti nesutartinėms prievolėms taikyti savo pasirinktą teisę:

- a) sudarydamos susitarimą po to, kai įvyko žalą sukėlęs įvykis; arba
- b) jei visos šalys užsiima komercine veikla – sudarydamos susitarimą, dėl kurio laisvai susitarta, prieš įvykstant žalą sukėlusiam įvykiui.

Pasirinkimas turi būti aiškiai išreikštas arba turi būti pakankamai aiškus iš konkretaus atvejo aplinkybių ir negali daryti poveikio trečiųjų šalių teisėms.

2. Jei visi situacijai svarbūs elementai tuo metu, kai įvyko žalą sukėlęs įvykis, buvo ne toje šalyje, kurios teisė buvo pasirinkta, šalių pasirinkimas netrukdo taikyti tos kitos šalies teisės nuostatas, nuo kurių negali būti nukrypta susitarimu.

3. Jei visi situacijai svarbūs elementai tuo metu, kai įvyko žalą sukėlęs įvykis, buvo vienoje ar keliose valstybėse narėse, tai, kad šalys taikoma pasirinko kitą nei valstybės narės teisė, netrukdo taikyti Bendrijos teisės nuostatas, atitinkamais atvejais – kaip jos įgyvendintos teismo vietos valstybėje narėje, nuo kurių negali būti nukrypta susitarimu.

V SKYRIUS

BENDROS TAISYKLĖS

15 straipsnis

Taikytinos teisės apimtis

Pagal šį reglamentą nesutartinėms prievolėms taikytina teisė visų pirma reglamentuoja:

- a) atsakomybės pagrindą bei apimtį, įskaitant asmenų, kurie gali būti pripažinti atsakingais už jų atliktus veiksmus, nustatymą;
- b) atleidimo nuo atsakomybės pagrindus ir bet kokią atsakomybės apribojimą bei padalijimą;

c) žalos buvimą, pobūdį ir įvertinimą ar reikalaujamą žalos atlyginimą;

d) neperžengiant proceso teisės teismui suteiktų įgaliojimų, priemonės, kurių teismas gali imtis siekdamas užkirsti kelią pažeidimui ar žalai arba ją nutraukti, arba užtikrinti kompensacijos suteikimą;

e) galimybės perduoti, įskaitant paveldėjimo būdu, nuostolių atlyginimo ar žalos atlyginimo reikalavimo teisę, klausimą;

f) asmenis, kurie turi teisę į asmeniškai patirtos žalos atlyginimą;

g) atsakomybę už kito asmens veiksmus;

h) galimus prievolės pasibaigimo būdus bei įgyjamą senaties ir ieškininės senaties taisykles, įskaitant taisykles dėl pradžios skaičiuoti įgyjamą senaties ar ieškinio senaties terminus bei tų terminų sustabdymo ir nutraukimo.

16 straipsnis

Viršesnės imperatyvios nuostatos

Nė viena šio reglamento nuostata neriboja teismo vietos teisės nuostatų taikymo tuo atveju, jeigu jos yra imperatyvios, nepaisant nesutartinei prievolei taikytinos teisės.

17 straipsnis

Saugumo ir elgesio taisyklės

Vertinant traukiamo atsakomybės asmens elgesį atsižvelgiama, kaip į faktinę aplinkybę ir tuomet, kai tai yra tinkama, į saugumo ir elgesio taisykles, galiojusias įvykio, dėl kurio atsirado atsakomybės, vietoje ir metu.

18 straipsnis

Tiesioginis ieškinys atsakingo asmens draudikui

Žalą patyręs asmuo atsakingo asmens draudikui gali tiesiogiai pareikšti savo ieškinį dėl žalos atlyginimo, jeigu tai numato nesutartinėms prievolėms taikytina teisė ar draudimo sutarčiai taikytina teisė.

19 straipsnis

Subrogacija

Tais atvejais, kai asmuo (kreditorius) turi nesutartinę reikalavimo teisę kito asmens (skolininko) atžvilgiu, o trečiasis asmuo turi pareigą patenkinti kreditoriaus reikalavimus arba jau faktiškai patenkino kreditoriaus reikalavimus tą pareigą įvykdydamas, pagal teisę, kuri reglamentuoja trečiojo asmens pareigą patenkinti kreditoriaus reikalavimus, nustatoma, ar ir kokia apimtimi trečiasis asmuo turi teisę skolininko atžvilgiu naudotis teisėmis, kurias kreditorius turėjo skolininko atžvilgiu pagal teisę, reglamentuojančią jų santykius.

20 straipsnis

Daugeto atsakomybė

Jeigu kreditorius turi reikalavimą keliems skolininkams, kurie yra atsakingi pagal tą patį reikalavimą, ir jeigu vienas iš skolininkų jau visiškai ar iš dalies patenkino reikalavimą, to skolininko teisę reikalauti kompensacijos iš kitų skolininkų reglamentuoja teisė, taikytina to skolininko turimai nesutartinei prievolei kreditoriaus atžvilgiu.

21 straipsnis

Formalus galiojimas

Vienašalis veiksmas, kuriuo siekiama teisinių pasekmių ir kuris susijęs su nesutartine prievole, formaliai galioja, jei jis atitinka teisės, reglamentuojančios atitinkamą nesutartinę prievolę ar šalies, kurioje tas veiksmas buvo atliktas, teisės reikalavimus dėl formos.

22 straipsnis

Įrodinėjimo pareiga

1. Nesutartinę prievolę reglamentuojanti teisė pagal šį reglamentą taikoma tiek, kiek, nesutartinių prievolių klausimais, joje numatytos teisines prezumpcijas nustatančios taisyklės ar nustatyta įrodinėjimo pareiga.

2. Veiksmai, kuriais siekiama sukurti teisines pasekmes, gali būti įrodyti bet kuria įrodinėjimo priemone, kurią pripažįsta teismo vietos valstybės teisė arba bet kuri iš 21 straipsnyje nurodytų teisių, pagal kurią tas veiksmas yra formaliai galiojantis, jeigu teismas gali taikyti tokią įrodinėjimo priemonę.

VI SKYRIUS

KITOS NUOSTATOS

23 straipsnis

Įprastinė gyvenamoji vieta

1. Šiame reglamente bendrovių ir kitų asociacijų ar juridinių asmenų „įprastinė gyvenamoji vieta“ yra centrinės administracijos buvimo vieta.

Kai žalą sukėlęs įvykis įvyksta arba žala atsiranda dėl filialo, atstovybės ar kitos įstaigos veiklos, „įprastinė gyvenamąja vieta“ laikoma to filialo, atstovybės ar kitos įstaigos buvimo vieta.

2. Taikant šį reglamentą, verslu užsiimančio fizinio asmens įprastinė gyvenamoji vieta yra jo verslo pagrindinė vieta.

24 straipsnis

Renvoi netaikymas

Šiame reglamente įpareigojimas taikyti šalies teisę yra įpareigojimas taikyti šioje šalyje galiojančias teisės normas, išskyrus tarptautinės privatinės teisės normas.

25 straipsnis

Daugiau kaip vieną teisės sistemą turinčios valstybės

1. Kai valstybę sudaro keli teritoriniai vienetai, turintys skirtingas nesutartinių prievolių reglamentavimo teisės normas, nustatant pagal šį reglamentą taikytiną teisę kiekvienas teritorinis vienetas yra laikomas šalimi.

2. Valstybė narė, kurioje atskiri teritoriniai vienetai turi skirtingas nesutartinių prievolių reglamentavimo teisės normas, šio reglamento neprivalo taikyti esant kolizijai tik tarp tokių vienetų teisės.

26 straipsnis

Bylą nagrinėjančio teismo vietos valstybės viešojo tvarka

Bet kurios šiame reglamente nurodytos šalies teisės nuostatos galima netaikyti tik tuo atveju, jeigu jos taikymas akivaizdžiai nesuderinamas su teismo vietos viešąja tvarka (*ordre public*).

27 straipsnis

Ryšys su kitomis Bendrijos teisės nuostatomis

Šis reglamentas neturi poveikio Bendrijos teisės nuostatų, kuriose konkrečioms dalykams nustatomos su nesutartinėmis prievolėmis susijusios kolizinės teisės normos, taikymui.

28 straipsnis

Santykis su galiojančiomis tarptautinėmis konvencijomis

1. Šis reglamentas nedaro poveikio tarptautinių konvencijų, kurių šalimis šio reglamento priėmimo metu yra viena ar kelios valstybės narės ir kurios nustato su nesutartinėmis prievolėmis susijusias kolizines teisės normas, taikymui.

2. Tačiau šis reglamentas tarp valstybių narių turi viršenybę tik dviejų ar daugiau valstybių narių tarpusavyje sudarytų konvencijų atžvilgiu tiek, kiek tokios konvencijos susijusios su klausimais, kuriuos reglamentuoja šis reglamentas.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis

Konvencijų sąrašas

1. Iki 2008 m. liepos 11 d. valstybės narės Komisijai pateikia 28 straipsnio 1 dalyje nurodytų konvencijų sąrašą. Po šios datos valstybės narės Komisijai praneša apie bet kurios iš šių konvencijų denonsavimą.

2. Komisija per šešis mėnesius nuo jų gavimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia:

i) 1 dalyje minėtų konvencijų sąrašą;

ii) 1 dalyje minėtus denonsavimus.

30 straipsnis

Peržiūros sąlyga

1. Ne vėliau kaip 2011 m. rugpjūčio 20 d. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia pranešimą apie šio reglamento taikymą. Prireikus kartu su pranešimu ji pateikia naujų pasiūlymų šiam reglamentui pritaikyti. Pranešimas apima:

i) tyrimą apie tai, kaip užsienio teisė traktuojama skirtingose jurisdikcijose, bei to poveikį, ir apie tai, kokia apimtimi valstybių narių teismai praktikoje taiko užsienio teisę pagal šį reglamentą;

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

Priimta Strasbūre 2007 m. liepos 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
H.-G. PÖTTERING

ii) tyrimą apie šio reglamento 28 straipsnio poveikį, atsižvelgiant į 1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvenciją dėl eismo įvykiams taikytinos teisės.

2. Ne vėliau kaip 2008 m. gruodžio 31 d. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia tyrimą apie padėtį nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl privatumo ir su asmeniu susijusių teisių pažeidimų, taikytinos teisės srityje, kuriame atsižvelgiama į taisykles dėl spaudos laisvės bei saviraiškos laisvės žiniasklaidoje ir teisės kolizijos klausimus, susijusius su 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾.

31 straipsnis

Taikymas laike

Šis reglamentas taikomas po šio reglamento įsigaliojimo įvykiams įvykiams, sukėlusiems žalą.

32 straipsnis

Taikymo data

Šis reglamentas taikomas nuo 2009 m. sausio 11 d., išskyrus 29 straipsnį, kuris taikomas nuo 2008 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. LOBO ANTUNES

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

Komisijos pareiškimas dėl peržiūros sąlygos (30 straipsnis)

Europos Parlamento ir Tarybos prašymu pagal Reglamento „Roma II“ 30 straipsnį Komisija ne vėliau kaip 2008 m. gruodžio mėn. pateiks tyrimą apie padėtį nesutartinėms prievolėms, atsirandančioms dėl privatumo ir su asmeniu susijusių teisių pažeidimų, taikytinos teisės srityje. Komisija atsižvelgs į visus šios padėties aspektus ir prireikus imsis atitinkamų priemonių.

Komisijos pareiškimas dėl kelių eismo įvykių

Komisija, žinodama apie skirtingą praktiką, kurios laikomasi valstybėse narėse nustatant kompensacijos, skiriamos nukentėjusiesiems kelių eismo įvykiuose, dydį, yra pasirengusi išnagrinėti konkrečias problemas, su kuriomis susiduria ES gyventojai, patekę į kelių eismo įvykius kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra jų įprastinė gyvenamoji vieta. Šiuo tikslu Komisija iki 2008 m. pabaigos Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks tyrimą apie visas galimybes, įskaitant su draudimu susijusius aspektus, pagerinti nukentėjusiųjų kitoje valstybėje padėtį, kuris padėtų parengti Žaliąją knygą.

Komisijos pareiškimas užsienio valstybių teisės atžvilgiu

Komisija, žinodama skirtingą praktiką, kurios laikomasi valstybėse narėse užsienio teisės atžvilgiu, ne vėliau kaip per ketverius metus nuo Reglamento „Roma II“ įsigaliojimo ir bet kuriuo atveju kai tik bus baigtas horizontalus tyrimas apie tai, kaip valstybių narių teismai taiko užsienio valstybių teisę civilinėse ir komercinėse bylose, paskelbs šį tyrimą, atsižvelgdama į Hagos programos tikslus. Ji taip pat yra pasirengusi prireikus imtis atitinkamų priemonių.
